

فارسی	پهلوی	تبری
آزمایش ، امتحان	āzmāyašn	āzmāyeš آزمایش
آسایش، استراحت، تفریح	āsāyišn	osāyeš آسایش، āsāyeš
آسان ، فلک	asmān	āsemun آسمون
آسان ، مسکن ، سهل	āsān	āsun آسون
اش ، خوراک	ās	ās آش
آشتی ، صلح ، توافق	āstīh	āst آشت
نگا: آشت	āstī	āsti آشتی
نگا: آشنی		āsnī آشنی
آشنا ، مشهور	āsnāk	āsnā آشنا
نگا: اغوز		aquz - āquz آغوز
آفین ، احست	āfrin	āfērin آفین
آگاه ، دانا	āgāh	āgā آگا
آموختن ، یاد دادن ، یاد گرفتن ، عادت کردن	āmoxtan	āmoxtēn آموختن ، āmextēn آمختن
نگا: آمختن		āmoxtē آمخته ، āmextē

فارسی	پهلوی	تبری
آواز ، صدا	āvāzag آوازگ	āvāz آواز
آوازه - شهرت	āvāzag آوازگ	ēvāzē آوازه
نگا: آبسن		avestēn آوستن - āvestēn آوشن
نگا: آبسنی		āvessēni آوسنی
آهن	āsen آسن - āhēn/āhan آهن	āen آن - āhen آهن
آهنگر	āhangar آهنگر	āengēr آنگر - āhengēr آهنگر
آهنبن ، آهنى	āhēnēn آهنن	āeni آهنى - āheni آهنى
آهو ، غزال	āhūg آهروگ	āhu آهو

فارسی	پهلوی	تبری
ابر	abr	avēr - abēr
ابرو	borūy - borūktāk بروک تاک، بروی	bērfē - abru
ابریشم	abrēšom	oršēm - avēršēm
بسیار ، برعی	apir	apēr
نگا: اپر		aprā
کرم ، مار	ajik	ajik
ارزیدن ، بهاداشتن	arzīten	erzestēn
ارز، ارزش، ارج، بها، گران	arz - arj - arz	ērzes
ارزان	arzān	arzun
ارزانی، بهاداری	arzānh	arzuni
آسیاب	- āsyāw/asyāv - āsiyāp آسی یاپ āsyāy آسیای	āsiyo - āsiyu
مچ دست، ساعده. (به مازندرانی از واحدهای اندازه گیری طول نزی می گویند.)	aršnēzak - aršnēz ارش نزک - ارش نز	arēs
نگا: آروس		arus
اره، ابزاری برای بریدن	arak/arrak	hareē , areē/arreē

فارسی	پهلوی	تبری
نگا؛ آزمایش		ازمایش ēzmāyeš - ozmāyeš
نگا؛ آزمایش		ezmāyeš
برخاسته، بلند شده، ایستاده	ustān اوستان	ēstā استا - essā اسا
استاد، مریب، کارآزموده	ōstāt اوستات	essā اسا . essā اسا
ستاره، اختر	ستار	ēstārē استاره ، essārē اساره
۱- بودن، هستن ۲- ایستادن، ماندن، برجای ماندن، توقف کردن	استاتن ēstātan، استیتن astītan، اوستان ustātan اوستت ustan	هرستائن hērēstāēn - essāēn
اسب	asp اسپ	asb اسب
سفید، سپید	spēd - spēt سپت	ēspe اسپه - ēsbe
۱- سپردن، سپاردن، به امانت دادن ۲- طی کردن	اپسپارتن apaspārtan - سپورتن sepurtan	اسپارستن espārestēn
نگا؛ اسپه		ēspe اسپه
نگا؛ اسپه		ēspi اسپی
شپش	sepīš سپیش	ēspīš اسپیچ
نگا؛ اساره		estārē استاره
اشک	arēsu ارسو	asri اسری

فارسی	پهلوی	تبری
نگا: اسری		asli اسلی
نگا: اشائن		hērestāēn - هرستائن eshākerdēn اس ها کردن
نگا: بدین		ēsaēn اشائن
نگا : بشتن		beyēstēn - ēstēn اشتن بیشتن
شنوا، متوجه	āsnavāk آشنواک	ešnu - اشنو eštu اشتو
شون، شنیدن، گوش دادن	šenaftan آشترتن - āsnutan اوشنوتن - شفتن	ēsnostēn - اشتوستن eštussēn اشتوسن
شکم	aškomb / aškamb , aškom اشکم ، اشکمب ، اشکوم	ēskēm اشکم
شمردن ، تخمین ، محاسبه ، برآورد	ōsmārtan اوشمارتان ، اوشمارتتن ōsmurtan/uš... اوشمورتن ... mārišn اوشموريشن ... ، ماريشن	ēsmāresttēn اشمارستان
شاسیدن، احترام کردن، عزیزداشت	šenāsītan شناسیتن	ēsnāsiyēn اشناسیین
نگا : اشترو		ešno اشنو
نگا : اشتوسن		ešnustēn اشتوستن
گوز ، جوز ، گردو	gōz گوز	āquz آغوز - aguz
آفتاب ، خورشید	āftāp آفتاب	ēftāb افتاب
افسر ، تاج	apisar اپ سر apēsar اپی سر	afsar افسر

فارسی	پهلوی	تبری
افسوس ، حسرت دریغ	apsōs ، afsōs افسوس	afsus افسوس
اگر ، مگر	hakar هکر	agē اگه
الماں	almāst الست	almās الماس
عقاب	āloh آله	alle الله
ما، ضمیر منفصل اول شخص جمع در حالت ناعلی و مغولی	amāh اماه	amā - ēmā / emā اما
متعلقان ما ، وابستگان ما ، ماهما	amākān اماکان	amāhā - ēmāhā / emāhā اماها
انبار	anbār انبار	ēmmār امبار
امروز	imrōc ایمروج	amru امرو
نگا : اماها		ame امه
آمید، انتظار، خواسته	ōmet / ēmēt ، omētak اوست	ommid / omid آمید
آمیدوار، آمیددار، بالآمید	ōmētdār اوست دار	omidevār آمیدوار
زن باردار	ōmētvār - zan اوست وار زن	omidvārzan آمیدوارزن
نگا : آمیدوار		umidvār اوامیدوار
انار ، نار	anār انار	ēnār انار

فارسی	پهلوی	تبری
انجیر	anjīr	anjil
اندودن ، مالیدن	handūtan	endustēn
اند، چند، بعضی، برعی، آنقدر	and	ande
نگا : پندیک		andik
انگشت ، از واحدهای اندازه گیری طول	angust	انگوست angus
انگور	angūr	انگیر angir
آب ، رود	āp	او - u
نگا : آواز		ēvāz
نگا : آوازه		ēvāzē
نگا : آخر		uxār
نگا : ایر		avr / avēr
نگا : ابریشم		avērsēm
نگا : ابریشم		orṣēm - avriṣēm
آن ، اشاره به دور	ān	ون un

فارسی	پهلوی	تبری
۱- بر سر فعل درمی آید و آن را متوجه می سازد و پیشوند فعلی است . ۲- بر سر اسم مصدر افزوده می شود و معنی بایستی به فعل می افزاید .	be ب	bē ب
گفتن	vāxtan ، guftan ، واختن	bātēn باتن
نگا : باتن		bautēn بنوتن
باج ، عایدی	bāz باز	bāj باج
بادبان	vātpān واتپان	bādvān - بادوان bādebun بادبون
بادام	vātām واتام	bādēm بادم
نگا : بادم		bādom بادوم
نگا : بادبون		bādevun بادرون
۱- بار، دفعه، نوبت - ۲- بار، رنج، زحمت - ۳- بار، ثمر، میوه	bār بار	bār بار
باز، پرنده ای شکاری	bāz باز	bāz باز
بازار	vāzār وازار	bāzār بازار
باغ	bāq باغ	bāq باغ
باغبان	bāqpān باغپان	bāqebun باغبون
بال، پروریال پرنده ، دست	bālak بالک	bāl بال

فارسی	پهلوی	تبری
بالا ، فراز	bālā	bālā
مسند ، تخت ، بالش	bālišn	bālēs
بالین ، رأس ، بالش ، فرق سر	bālēn	bālin
بیهانه ، وسیله ، دستاویز	bihānak ، bīhān ، bīhānak	vāmē ، vānē ، wāmē ، bānē
بوداد ، بود ، باشد (از فعل بودن)	bavāt	buē ، bāvve
نگا : بانه		bāhānē
بخشیدن ، قسمت کردن ، مقدرکردن ، اعطاکردن	baxsēnitan ، baxsitan	bebaxsīyēn
بیر ، حیوان درنده	bavr ، babr	bavr ، bavēr ، bor
پخته ، رسیده ، آماده شده	puxtak	bapētē ، bapēt
پختن ، پزیدن	puxtan / pōxtan	bapētēn
پریدن ، اوج گرفتن ، پرواز کردن	parrītan / parītan	bapperēstēn
۱- پرسیلان ، پرسشن ، تحقیق ، ۲- مشورت ، دیدار ، هپرسی ، پرسه	pōrsītan ، pursakīh ، pursiān ، pursiān	bapērsiyen
پسندیدن ، قبول کردن ، پذیرفتن	pasandītan	bapsēndiyēn
نگا : پیت		bapis

فارسی	پهلوی	تبری
تازاندن، جاری کردن، دوادن	تچیتن tačītan ، تچینت tacēnītan ، تچانیتن tačānītan	bētājēndiyēn بتجندین
نگا : بتاختن		bētājiyēn بتاجیین
تاختن، جاری شدن، دویدن	tāxtan تاختن	bētāxtēn بتاختن
تراشیدن ، بریدن	tāštan ، تاشتن tāšitan	bētāšiyēn بتاشیین
تکاپو، تلاش، مقاومت، مداومت	pattūtan / patūtan پتوتن	batetēn بتتن
نگا : بتاجندیین		batejēndiyēn بتجنديين
نگا : بتاختن		batejiyēn بتجيين
ترسیدن ، بیم داشتن	tirsādan ، تیرسیدن tarsītan	batērsiyēn فترسيين
نگا : تونسن		betunessēn / ba... بتونسن
جویدن	jōyītan جریتن	bajussēn بجوسن
نگا : بگردسن		bačerxēssēn بچرسن
نگا : دگرگندیین		bačerxēndiyēn بچرخندین
چشیدن ، مزه چیزی را دریافت	čaśītan چشیتن	bačešiyēn بچشیین
چیدن، انتخاب کردن، برگیدن	čīnītan چینتن . čītan چینته	bačiyēn بچيin

فارسی	پهلوی	تبری
نگا : بچین		bacīnestēn بچینستن
خواستن ، تمايل داشتن	xvāstan / xw...	bexāstēn بخاستن
بخت ، اقبال ، سرنوشت ، خوشبختی	baxt بخت	baxt بخت
خفته ، خوابیده	خوقتك xuftak / xva... خوفتن xvafstan ، خوابیت xvafṣitan ، خوسپیت xvāpitan	baxotē - baxēt بخت
خفت ، خوابیدن ، (در مازندرانی پرای فعل امر و زبان اینده به گونه بخش baxes مصادر دگرگونه xesembe من شود) .	خوردن xwardan / xv... خورتن xvartan ، خوارتن xvārītan	baxotēn - baxetēn بختن
خوردن	xaridan ، xaritan / xarētan خریدن	bāxārdēn - baxērdēn باخarden
خریدن		baxriyēn بخرین
نگا : بخشین		baxsīyēn بخشین
نگا : بخندین		baxendestēn بخندستن
خندیدن ، لبخند زدن	xandan ، xandīdan ، xandītan خندیت	baxēndiyēn ، بخندستن baxendēstēn
نگا : بخونسن		baxundestēn بخوندستن
۱ - خواندن ، نامیدن ۲ - آواز خواندن	xwāntan / xv... خواندن ، خوانتن	baxunestēn - بخانیین bēxāniyēn
نگا : بدکنندی		badkones بدکنس - بدکننس
نگا : بدکندين		badkenessēn بدکنسن

فارسی	پهلوی	تبری
کوفته، کوییده، خوردشده	patkōftak	badkendi بدکنندی
کوییدن، له کردن، کوفتن، خوردکردن	kōftan، patkōftan	badkendiyēn بدکنندیین
دوختن، دوزیدن، به هم وصل کردن	dūxtan	badutēn بدون
نگا : بدوشیین		baduštēn بدونشتن
دوشیدن ، شیردادن	dūsitan	badušiyēn بدوشیین
دانستن ، فهمیدن	dānihitān ، dānistān ، dānihiyātān	bedunestēn بدونستن
دیدن ، نگاه کردن ، ملاحظه کردن	vitan ، nisitan ، didan	badiyēn بدیین
۱- بر، پلندی ۲- برویالا، قامت، اندازه	war ، bar	bar بر
نگا : برار		bērā برا
برادر	barād ، barātar ، barātār ، barād	bērār برار
برزگر، دهقان	varčīgar ، varzēgar	barzegēr برزگر
رسیدن ، آمدن ، وارد شدن ، اتفاق افتادن	rasišn ، resīdan ، resītan	baresiyēn برسیین
شیون ، ناله ، زاری ، گریه	barm	bērmē برم
برنج (فلز)	berinj	bērenj برج

فارسی	پهلوی	تبری
رنجیدن ، عذاب کشیدن	ranjīnītan رنجیتن	barēnjessēn برنجسن
نگا : برنجسن		barēnjiyēn برنجیین
فروختن	frōxtan فروختن	barutēn بروتن
بیرون ، خارج	bērōn ، bīrōn بیرون	bērim برم
ریدن ، دفع مدفع	rītan ریتن	bariyēn بیریین
بز	buzak ، buzک buz بوز	bēz بز
زاییدن ، خلق کردن	zāyišan زهیتن ، zātan زاتن ، zahītan زاهیتن	bēzaēn بزادن
زدن ، کشتن ، آزارساندن	zadān زدن ، زنیت zanēnītan زنیت ، zatan زاتن ، zīnītan زینیت	bazuēn / bazzuēn بزوئن
ساخته ، آماده شده	sāxtak ساختک	besāt بسات
سازگار ، موافق ، تمام ، تکمیل	passāxtak ، pasāxt / passāxt پساخت	besāt بسات
- تهیه کردن ، آماده کردن -۲- انجام دادن ، اجرای کردن ، تکمیل کردن -۳- موافق ساختن -۴- ترکیب شدن -۵- جای دادن	sāxtan ساختن ، pasāxtan / passāxtan پساختن	besātēn بساتن
شکل دادن ، فرم دادن ، ساختن	dēsitan دستیتن	besātēn بساتن
نگا : اسپارسن		bespāressēn بسپارسن
نگا : اسپارسن		besperessēn بسپرسن

فارسی	پهلوی	تبری
سوختن	soxtan ، سختن sūxtan	basutēn بسوتن
سودن، ساییدن، خردکردن، نرم کردن	sūdan	basostēn - basussēn بسوسن
نهادن، گذاشتن	hištan هیشت	beštēn بشتن
نگا : اشترسن		bēstussēn بشتوسن
شستن، پاک کردن	sōstan شوستن	bašostēn - bašessēn بششن
شکسته، تکیده، شکاف خورده	šekastak شکستگ	beškes بشکس
شکستن، خردکردن، ویران کردن	šekastan شکستان	bēskestēn - beškessēn بشکسن
نگا : بشکسن		beškendiyēn بشکندیین
شکفتن، باز شدن گل	šekoftan شکفت	beškufessēn بشکوفسن
نگا : اشمارسن		bēsmārestēn بشمارستان
نگا : اشناسین		bešnāsiyēn بشناسیین
پاشیدن، پراکندن، پخش کردن	fasanjitan نشنجیتن	dēseniyn - bašendiyēn بشندیین
نگا : اشترسن		bēsnostēn - bēsnussēn بشنوسن
کاشتن، کشتن	kāstan کاشتن	bēkāstēn بکاشتن

فارسی	پهلوی	تبری
کشانیدن ، واداشت ، مجبور کردن	kašēnītan	bakeśēndiyēn بکشندیین
کشیدن ، گستردن ، ادامه دادن	kaśītan	bakeśiyēn بکشیین
نگا : پکندهیں		bakendēstēn بکندستن
کندن ، ویران کردن ، حفر کردن	kandan	bakēndiyēn بکندیین
نگا : بدکنندی		bakubēs / ba ... بکویس
نگا : بدکندهیں		bakubestēn / ba ... بکویستن
کشتن ، قتل ، قربانی کردن ، خاموش کردن	kuštan	bakoštēn - bakuštēn بکوشن - بکوشتن
گادن ، مجامعت کردن	gātan	bēgāēn بگائن
نگا : بلزین		balerzēstēn بلزستن
لرزیدن ، تکان خوردن ، جنبیدن	larzītan	balērziyēn بلزیین
نگا : بلشت		balessēn بلسن
لیسیدن	līstan	balestēn بلشتان
بلند ، دراز	buland	bēlēn بلن
بلندی ، ارتفاع ، بزرگی	bulandīh	bēlēndi بلندی

فارسی	پهلوی	تبری
مالیدن، صیقل دادن، لمس کردن	mālītan	bēmālessēn بمالسن
مردن، درگذشتن، خاموش شدن	mutran	bamērdēn بمردن
نگا : بمونسن		bamundēssēn بموندسن
۱- ماندن، جای گزیدن ۲- شبیه بودن، همانندبودن ۳- منزل کردن، مستقیم شدن ۴- خسته شدن، از پای افتدان	māndan ، mānistān	bamunestēn بمونسن
۱- بن، ریشه، ابتداء ۲- بنیاد، گودی، ته پای	bun	bēn بن
بند، گره، کمند، کتل	band	band بند ، ban بن
نگا : اندوسن		bendussēn بندوسن
نگا : هشنديين		beneshendiyēn (پخش کردن بذر، بذرياشي)
نگا : هشنديين		banešessēn بنشسن
نشاکردن، نشانیدن		benešāēn بنشائن
نوازیدن، نواختن، دميسيدن در چيزی ، تنبیه	nivāzītan	bēnēvāxtēn بنواختن
نوشت	nipistān ، nepeštān	banēveštēn بنوشتن
نوشته، مکتوب، رساله	nipištak	banvišt بنویشت
نوشتن، کتابت، نظر کردن	nipištan	banēveštēn / banvištēn بنویشن

فارسی	پهلوی	تبری
۱- بروی، بروی خوش، عطر ۲- حسن، شعور، وجودان	bōd, bōy بروی، برد	bu برو
باراندن، باریدن	varītan وارینتن vārītan	bēvārestēn - بوارستن bēvāressēn بوارسن
نگا : بیر		bavr بور
بور، عسلی زنگ	bür بور	bur بور
بردن، حمل کردن، تحمل کردن	burtan بورتن	bavērdēn بوردن
نگا : شبین		burden بوردن
بان، پناه، پسوند کلمات مرکب	pān پان	bun بون
نگا : بوریشت	barištak برشتک	bavriš بوریش
برشته، سرخ شده		bavrišt بوریشت
بریدن، قطع کردن	baritan بوریتن bavritan بربیتن	bavriyēn بوریین
نگا : باوه		bue بوئه
نگا : باوه		bavve بووه
بام، سقف، پوشش	bān بان	bum بوم
نگا : بوم		bumbelo بومبلو

فارسی	پهلوی	تبری
به (میوه)	beh به	be به
بهار	vahār وهار	bāhār بهار، behār
نگا : باتن		bāhutēn - باهوتن
نگا : باتن		bahutēn بهوتن
بیابان، هامون ، صحراء	v/wiābān ... viyāpān / w... ویابان	biyābun بیابون
آفریدن، بوجود آوردن، خلق کردن	āfrītan آفريتن	diyāfriyēn دیافریین
آمرزیدن، بخشودن	āmurzītan آمورزیت	biyāmērziyēn بیامرزیین
بیست (عدد)	bist بیست	bis بیس
بیگانه ، غریبه ، نا آشنا	bigānak بیگانک	bigānē بیگانه
بیل ، خاک انداز	bēl بل	bel بیل
۱- بیم ، ترس ، هراس ۲- مه غلیظ	bim بیم	bim بیم
برنج (غله)	berinj برنج	benj بنج

پارسی
پردی

www.tabarestan.m

فارسی	تبری	پهلوی
آب ، رود	o - u	āb آب
آبادان	ābādun آبادون	ābādān آبادان
آبادانی	ābāduni آبادونی	ābādānīh آبادانیه
نگا : آب		āp آپ
آباد ، مزروع	obād ، ābād آباد	āpāt آپات
آبنوس ، از چوبهای سخت	ābnus آبنوس	āpnūs آپنوس
آبستن ، باردار	āvessēn ، ābessēn آبسن	āpustan آپوستان
آبستنی، بارداشت، بارداری	āvesseni ، ābesseni آبسنی	āpustanīh آپوستینه
نگا : آتش		ātaxš آتخش
آتش	taš	ātaš آتش
آخر ، طوله	uxār ، āxār آخر	āxvar آخر
نگا : آرد		ārtak آرتک
آرد	ārd آرد	ārd آرد
آرام، راحت ، آسوده	ārum آروم	āram آرم

فارسی	تبری	پهلوی
۱- آزاد ، رها ۲- شریف ، راد	āzāt - āzād آزاد - آزاد	āzāt آزاد
آزار، رنج ، زخم ، اهانت	ozār - āzār آزار - آزار	āzar آزار
آزمایش ، امتحان	ozmāyeš - āzmāyeš آزمایش - آزمایش	āzmāyašn آزمایشن
آسان ، مسکن ، سهل	āsun اسون	āsān آسان
آسایش ، استراحت ، تفریح	osāyeš - āsāyeš آسایش - آسایش	āsāyišn آسایشن
نگا : آهن	āen آئین	āsen آسن
نگا : آسی یا پ		āsyāv/...āw آسیاو
نگا : آسی یا پ		āsyāy آسیای
آسیاب	arsiyo ، آسیبو arsiyu ، اسیبو asiyu	āsiyāp آسی یا پ
آش ، با خوداک	āš آش	āš آش
آشتی ، صلح ، توافق	āṣni ، āṣti آشتی ، آشتی	āṣt آشت
بنگا ، آشت	*	āṣṭīh آشته
نگا : آشکارک		āṣkārāk آشکاراک
آشکار ، پیدا ، ظاهر ، روشن	āṣkar ، āṣekār ، āṣkār ، podā آشکار ، پیدا	āṣkārak آشکارک

فارسی	تبری	پهلوی
آشنا ، مشهور	āšnā ، شناس <i>sēnās</i>	āšnāk آشناک
شنوا ، مترجم	ešnu ، اشنو <i>eštu</i>	āšnavāk آشنواک
شنودن ، شنیدن ، گوش دادن	.beštussēn ، پشتونس <i>eštussēn</i>	āšnutan آشنوتن
آنتاب ، خورشید	ēftāb انتاب	āftāp آفتاپ
آفریدن، بوجسد آوردن، خلق کردن	diyāfriyēn ، بیافرین <i>biāfriyēn</i>	āfrītan آفرین
آفرین ، احسنت	āfērin آفرین	āfrin آفرین
آگاه ، دانا	āgā گا	āgāh آگاه
عقاب	alle ال	āloh آلوه
آموختن، یاددادن، یادگرفتن، عادت کردن	āmextē ، آمخته <i>āmextēn</i>	āmoxtan آموختن
آمرزیدن ، بخشدون	biyāmerziyēn بیامرزین	amurzītan آمورزیتن
آن ، اشاره به دور	untā ، اوشا <i>un</i>	ān آن
آواز ، صدا	avāz - اواز <i>āvāz</i>	āvāz آواز
نگا : آواز		āvāzag آوازگ
آهن ، فولاد	āhen - آن <i>āhen</i>	āhen / āhan آهن

فارسی	تبری	پهلوی
نگا : ان		a
ابر	avr / aver ، abr	abr
ابریشم	avrišēm ، abrišēm avēršēm ، avrīshēm	abrešom
نگا : ابر		apar
سپردن، سپاردن، به امانت دادن، ۲- طی کردن	aspāressēn ، bespāressēn besperessēn	apaspārtan
افسر ، تاج	afsar	apēsar
نگا : افسوس		apsōs
نگا : آپوستن		apus
بسیار ، بربخی	aprā - apar	apir
نگا : اپ سر		apisar
نیرومند، توانا، لایق، قادر	tunā	attōk
کرم ، مار	ajik	ajīk
هیچ ، تهی	hič ، heč	ēc
۱- ناچار ، ضروری ۲- بی یار ، بی چاره	nāčār	ačār

فارسی	تبری	پهلوی
ناچار، لازم، بیچاره	nācāri	ačarīk
نگا : اچاریک		ačārīh
آخر ، ستاره	axtēr	axtar
ناخوش ، نامطبوع	nāxēs ، nāxēs	axvaś
نادان ، ناآگاه، جاہل	nādun	adān
نگا : ادانیه		adānakīh
نادانی، جھل، نادانستگی	nāduni	adānīh
نگا : ایار		adiyār
نگا : ارز		arj
ارز، ارزش، ارج، بها، گران	erzēs ، ērzes	arz
ارزان	arzun	arzān
ارزانی ، بهادری	arzuni	arzānīh
ارزیدن ، بهاداشتن	ērzessēn	arzītan
نگا : ارز		arz

فارسی	تبری	پهلوی
اشک	asli ، اسری	arēsu ارسو
۱- مج دست ، ساعد ۲- از واحدهای اندازه گیری طول	ارش aleš ، الش arēš	aršnēz ارش نز
نگا : ارش نز		aršnēzak ارش نزک
اره ، ابزاری برای بریدن	harē ، arē / arrē	arak / arrak ارك
سفید، درخشان، زیبا	arus ، اروس ārus	aros اروس
رسمان، رسن، طناب	rasēn ، res روس	arvis ارویس
نگا : سایک		asāyā اسايا
اسپ	asp اسپ	asp اسپ
نگا : استک		ast است
۱- بسودن، هستن ایستادن، ماندن، بر جای ماندن ، توقف کردن	اسانن eshākērdēn ، اس ها کردن heressāēn ، هر سان = peressāēn بر خاستن نیز استفاده می شود .	ēstātan استاتن
نگا : استک		astaxvān استخوان
استخوان	hessekā هسکا	astak استك
توانستن	tunessēn ، betunessēn بتونسن	astenītan استنیتن ، tovānistān تو وانیستان
نگا : استان		astītan استیتن

فارسی	تبری	پهلوی
اسان ، ذلك	آسمون asemun	asmān اسمان
سوار ، غیرپاده	سوار sevār	asuvār اسوار
سواری ، سوارکاری	سواری sevāri	asuvārih اسواریه
شاگرد ، پادو ، زیردست	شاغردا sāgērd	ašākart اشاکرت
نگا : اشاگرد		ašākirt اشاکيرت
نگا : هشت		ašt اشت
شکم	اشکم eškēm	aškom اشکم
نگم : اشکم		aškamb / aškomb اشکمب
شما	شمانا ، شمانا ūsemānā	ašmā اشما
افسوس، حسرت، دریغ	افسوس afsus	afsōs افسوس
کی ، چه وقت	کی kēy	oku اکو
الناس، از سکهای گرانبها	الناس almās	almāst الماست
متعلقان ما، وابستگان ما، ماها	اماها amāhān ، اماهان amā ، اماه emāhā	amākān اماكن
اما، ضمیر منفصل اول شخص جمع در حالت فاعلی و مفعولي	اما ēmā	amāh اماه

فارسی	تبری	پهلوی
نگا : اومت		ēmēt امت
پیششوند منفی است . در پهلوی بیشتر به گونه al می آید	na ـ، nā	ana / an ان
این ، اشاره به نزدیک	intā ، in این ، اینتا	ēn ان
انار ، نار	enār انار	anār انار
انبار ، جایگاه ابزار و آذوقه	ēmbār امبار	anbār انبار
انجیر	anjil انجل	anjīr انجیر
اند ، چند ، بعضی ، برخی ، آنقدر	ande اند	and اند
اندک ، کم	andik ، andik ، pendik پندیک	andak اندک
انگور	angir انگیر	angūr انگور
انگشت ، ازواحدسدهای اندازه گیری طول	angus انگوس	angust انگوست
نگا : اوی		ōi او
آوار ، خرابی ، غارت	ēvār ، āvār آوار	ēvār آوار
وام ، قرض ، دین	vām وام	awām اوام
نگا : اور		awr اور

فارسی	تبری	پهلوی
نگا : زوفان		uzvān اوزواں
استاد ، مربی ، کارآزموده	ēssā اسا	ōstāt اوستات
ایستادن	estāēn استان	ostātan اوستان ، ustātan استاتن
برخاسته، بلندشده، ایستاده	essā اسا	ustān اوستان
نگا : اوستان		ustan اوستن
ایشان، آنها، ضمیر سوم شخص جمع	vešun وشن	uśān / avēśān اوشان
شر ، اشترا	ēster ، sēter شتر	ō'star اوستر
نگا : اوشترا		uśtur اوشتور
شغل	sāl شال	uśgāl اوشگال
نگا : اوشمارتین		ōśmārtan اوشمارتن
شمردن، تخمین، محاسبه، برآورد	beśmāressēn ، eśmāressēn اشمارسن	ōśmāritan اوشماريتن
نگا : اوشمارتین		uś ... / ūśmurtan اوشمورتن
نگا : اوشمارتین		uś ... / ūśmurišn اوشموريشن
شیدن	eśnustēn اشنوستن	āśnutan آشنوتن ، ūśnutan اشنوتن

فارسی	تبری	پهلوی
امید، انتظار، خواسته	ommid / omid	ōmēt اومت
نگا : اومن وار		ōmētdār اومنت دار
نگا : اومن		ōmētak اومنتک
امیدوار، امیددار، بالامید	umidvār	ōmētvār اومنت وار
او، وی، ضمیر سوم شخص مفرد	ve	avē اوی
نگا : ایات		awyāt اویات
یاد، حافظه، خاطر	amru ، yād	ayāt / ayyāt ایات
یار، کسومک کار، همدم، دوست	yār	ayyār ایار
یاری، دوستی، همدمی	yāri	ayyārīh ایاری
امروز	amru ، amruz	imrōc ایمروج

فارسی	تبری	پهلوی
۱- برسر فعل در می آید و آن را مؤکد می سازد و پیشوند فعلی است . ۲- برسر اقسام مصدر افزوده می شود و معنی «بایستی» به فعل می افزاید .	be ب	be ب
۱- بار، دفعه، نوبت ۲- بار ، رنج ، زحمت ۳- بار، ثمر ، میوه	bār بار	bār بار
باز ، پرندۀ ای شکاری	bāz باز	bāz باز
باج ، عایدی	bāj باج	bāz باز
باغ	bāq باغ	bāq باغ
باگبان	bāqebun باعبرن	bāqpān باگپان
بالا ، فراز	bālā بالا	bālā بالا
بال ، پرویال پرندۀ ، دست	bāl بال	bālak بالک
بالین ، رأس ، بالش ، فرق سر	bālin بالین	bālēn بالن
مسند ، تخت ، بالش	bālēs بالش	bālišn بالیشن
بام ، سقف ، پوشش	bumbelu bum بوم ، بومبلو	bān بان
بیر ، حیوان درنده	bavēr ، babr بور	babr ببر
بچه ، کودک	vacē وچه	bačak بچک
بخت ، اقبال ، سرنوشت ، خوشبختی	baxt بخت	baxt بخت

فارسی	تبری	پهلوی
نگا : بخشین		baxsēnitan بخشین
بخشیدن، قسمت کردن، مقدار کردن، اعطای کردن	baxsiyen ، bebaxsiyen ببخشین	baxsītan بخشین
۱- بر، بلندی ۲- برویالا ، قامت، اندازه ۳- کثار، آنوش	var ، ور bar	bar بر
نگا : براتر		brāt برات
برادر	bērā ، bērār برار ، برا	brātar براتر
نگا : براد		brād براد
برگ	gelām ، گلام valg ولگ	barg برگ
شیون، ناله، زاری، گرمه	bērmē برمه	barm برم
ابرو	bērfē ، برفه abru	brūk بروک
نگا : بروک		brūktāk بروک تاک
بیرون	berim برم	bērōn برون
نگا : بروی		brūy بروی
نگا : برین		britan برین
برشته، سرخ شده	bavriš ، bavrist بوریشت	brīstak برشتك

فارسی	تبری	پهلوی
برنج (از غلات)	bēn̄j binj ، بنج	brinj برینج
برنج (نلز)	berenj	brinj برینج
بست ، بسته ، مسدود ، اسیر ، زندانی	davēs دوس	bast بست
نگا : بست		bastak بستک
بستان ، محدود کردن ، محدود کردن	davēssēn دوسن	bastan بستان
- کتل بیل ، خاک انداز	bel بل	bēl بل
بند ، گره ، کمند	band بند	band بند
بود ، برد ، باشد (از فعل بودن)	büe bāvve ، باوه ، بوه ، بونه	bavāt برات
نگا : بوی		bōd بود
بور ، عسلی رنگ	bur بور	būr بور
نگ : بیر		bavr بور
برا ، برند ، تیز	bavrā tej ، برا ، تج verā	burāk بوراک
بردن ، حمل کردن ، تحمل کردن	bavērdēn بوردن	burtan بورتن
بریدن ، قطع کردن	bavriyēn بورین	burītan بوریتن

فارسی	تبری	پهلوی
بز (حیوان)	bēz بز	buz بوز
نگا : بوز		buzak بوزک
بلند، دراز، بزرگ	bēlēnd ، belen بلن	buland بولند
بلندی، ارتفاع، بزرگی	bēlēndi بلندی	bulandīh بولندیه
۱- بن ، ریشه ۲- بنیاد ، گودی ، ته ، پی	bēn بن	bun بون
۱- بوی، بوی خوش/ناخوش ۲- حس، شعور، وجدان	bu بو	bōy بوی
به (میوه)	be ب	beh به
بهانه، وسیله، دستاوریز	bāhāne ، bānē بهانه	bahānak بهانک
بیرون ، خارج	berim برم	bīrōn بیرون
بیست (عدد)	bis بیس	bist بیست
بیگانه، غریبه، ناآشنا	bigānē بیگانه	bīgānak بیگانک
۱- بیم ، ترس ، هراس ۲- ابر غلیظ	bim بیم	bim بیم
نگا : بهانک		bihān بیهان
نگا : بهانک		bihānak بیهانک

کتاب‌شناسی

و

منابع مورد استفاده

تاجستان
www.tabarestan.info

کتابنامه

پیش از شناساندن منابع باید یادآور شد که:

* کتابنامه‌ای که پیش رو دارید در برگیرنده نسخه‌های خطی، کتابها، مقاله‌ها و پایان‌نامه‌هایی است که در این جلد از آنها بهره گرفته شده است. پیدا است با چاپ منابع توین و استفاده از آنها در واژگان، در جلد های پس از این شناسانده خواهد شد.

* شماری از منابع متأخر مازندرانی چندان خطدا دارند که به پیشنهاد سرپرستان و پذیرش گروه، از آنها بهره برداری نشد.

* از آنجاکه در گردآوری واژگان از برخی دست نوشته‌های روزگار گذشته استفاده شد، برآن شدیم نمونه شماری از آنها را برای شناساندن و نیز یادآوری نیاز پاسداری از یادمانهای فرهنگی در پایانی کتابنامه بیاوریم.

کتاب

آموزگار، ژاله؛ تفضلی، احمد. زبان پهلوی، ادبیات و دستور آن. تهران، معین، ۱۳۷۳.

ابن اسفندیار، محمد بن حسن. تاریخ طبرستان. به تصحیح عباس اقبال آشتیانی. به اهتمام محمد رمضانی. تهران، کلاله خاور (پدیده)، ۱۳۶۶ «چاپ ۲» [چاپ ۳ است].

ارانسکی، ای. م. مقدمه فقه اللغة ایرانی. ترجمه کریم کشاورز. تهران، پیام، ۱۳۵۸.

امیر پازواری [منسوب به....]. کتاب کنزالاسرار مازندرانی. از روی چاپ برنهارد دارن؛ محمد شفیع مازندرانی. با مقدمه منوچهر ستوده؛ محمد کاظم گل باباپور. تهران، خاقانی، بابل، گل باباپور، ۱۳۳۷ - ۱۳۴۹، ۲ ج.

امیر پازواری [منسوب به...]. کتاب کنزالاسرار یا دیوان امیر پازواری. به کوشش اردشیر برزگر. بی‌جا، بی‌نا، ۱۳۳۴.

امیر مازندرانی (امیر تیمور قاجار ساروی). نصاب مازندرانی. دیباچه از محمد کاظم گل باباپور، بابل، گل باباپور، ۱۳۶۱.

ولیاء الله آملی. تاریخ رویان. به تصحیح و ... منوچهر ستوده. تهران، بنیاد فرهنگ ایران، ۱۳۴۸.

براؤن، ادوارد گرانویل. تاریخ ادبیات ایران. ترجمه علی پاشا صالح و دیگران. تهران، وزارت فرهنگ؛ ابن سینا، مروارید، ۱۳۳۵ - ۱۳۶۹، ۴ ج.

برهان، محمد حسین بن خلف. برهان قاطع. به اهتمام محمد معین. تهران، امیر کبیر.

بریمانی، احمد. دریای مازندران. تهران، دانشگاه تهران، ۱۳۵۵. [نام و نگاره‌های ماهی‌های دریایی مازندران].

بهار، محمد تقی (ملک الشعرا). سبک‌شناسی. تهران، امیر کبیر، ۱۳۵۵ «چاپ ۴»، ۳ ج.

بهار، محمد تقی (ملک الشعرا). سبک‌شناسی. بخش یکم دفتر چهارم. به کوشش علیقلی محمودی بختیاری. تهران، علمی، ۱۳۴۲.

بهار، مهرداد. واژه‌نامه بندesh. تهران، بنیاد فرهنگ ایران، ۱۳۴۵.

- پادشاه، محمد (شاد). فرهنگ آندراج. زیر نظر محمد دیر سیاقی. تهران، خیام، ۱۳۲۵، ۷ ج.
- پارساپژوه، داود؛ شواین برگ، ف.ح. اطلس چوب‌های شمال ایران. دانشگاه تهران، زمستان ۱۳۶۶.
- پرتوی آتلی، مهدی. فرهنگ عوام آمل. تهران، وزارت فرهنگ و آموزش عالی. مرکز مردم‌شناسی، ۱۳۵۸.
- پور داود، ابراهیم. فرهنگ ایران باستان. تهران. دانشگاه تهران، ۱۳۵۵.
- پور رضا، فریدون؛ نصری اشرفی، جهانگیر؛ و علی عبدالی. موسیقی گیلان. تهران، انجمن موسیقی ایران، ۱۳۷۴.
- پور کریم، هوشنگ. الاشت زادگاه اعلیحضرت رضا شاه کبیر. تهران، وزارت فرهنگ و هنر. اداره فرهنگ عامه، ۱۳۴۸.
- تاوادیا، جهانگیرک. زبان و ادبیات پهلوی، فارسی میانه. ترجمه سیف الدین نجم‌آبادی. تهران، دانشگاه تهران، ۱۳۴۸
- تفضلی، احمد. واژه‌نامه مینوی خرد. تهران، بنیاد فرهنگ ایران، ۱۳۴۸.
- تowisركاني، قاسم. تاریخی از زبان تازی در میان ایرانیان پس از اسلام. تهران، دانشسرای عالی، ۱۳۵۰.
- تیموری فر، علی. گویش دماوندی. بی‌جا، بی‌نا، بی‌تا.
- جهانگیری، علی اصغر. کندلوس. تهران، موسسه فرهنگی جهانگیری، ۱۳۶۷.
- حسین‌زاده، پوراندخت. شهر بابل. متن کامل سخنرانی پوراندخت حسین‌زاده. تهران، انجمن دوستداران مازندران، ۱۳۴۳.
- خانلری، پرویز ناتل. زبان شناسی و زبان فارسی. تهران، بنیاد فرهنگ ایران، ۱۳۴۷، «چاپ ۳».
- دهخدا، علی اکبر. لغت‌نامه دهخدا. تهران، مؤسسه لغت‌نامه دهخدا، ۱۳۶۴، ۵۰ ج.
- رجایی بخارایی، احمد علی. یادداشتی درباره لهجه بخارایی. مشهد، دانشگاه مشهد، ۳ - ۱۳۴۲.
- садات اشکوری، کاظم. افسانه‌های اشکور بالا. تهران، وزارت فرهنگ و هنر. مرکز پژوهش‌های مردم‌شناسی و فرهنگ عامه، ۱۳۵۲.
- سرتیپ پور، جهانگیر. ویژگی‌های دستوری و فرهنگ واژه‌های گیلکی. رشت، گیلان، ۱۳۶۹.

سروشیان، جمشید سروش. فرهنگ بهدینان. به کوشش منوچهر ستوده. تهران، دانشگاه تهران، ۱۳۵۶ «چاپ ۲». شایان، عبّاس. مازندران. تهران، ۱۳۶۴ «چاپ ۲».

صفا ذبیح‌الله. تاریخ ادبیات در ایران. تهران، فردوس، ۱۳۶۴، ج - (تاکنون ۵ جلد منتشر شده).

صفاری، فتح‌الله. شکوفه‌هایی از ادبیات مازندران. بی‌جا، بی‌نا، ۱۳۴۷.

صمدی، حسین. کتابنامه مازندران. ساری، سازمان برنامه و بودجه استان مازندران، ۱۳۷۲، ۲، ج.

طاهباز، سیروس. یوش (مونوگرافی). طرح از فرشته جواهر دشتی. عکسها شرائیم یوشیج. تهران، معاصر، ۱۳۶۲ «چاپ ۲».

طبری، احسان. دهه نخستین. تهران، آلفا، ۱۳۵۸.

عبدالقادر بن غیبی حافظ مرااغی. جامع الالحان، جلد دوم. به اهتمام تفی بینش. تهران، مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی (پژوهشگاه)، ۱۳۷۲.

عبدلی، علی. ترانه‌های شمال، سروده‌هایی از شاعران بی‌نام و نشان گیلان و مازندران. تهران، ققنوس، ۱۳۶۸. [۳۸] ترانه از جغرافیای زبان قائم‌شهر با خطای بسیار.

عبدلی، علی. فرهنگ تالش و تالشی. بندر ازولی، دهدخدا، ۱۳۶۱.

عسگری، علی‌بابا. بهشهر، اشرف‌البلاد. بهشهر، شورای جشن دو هزار و پانصد مین سال بیانگذاری شاهنشاهی ایران، ۱۳۵۰.

علامه، صمصاد‌الدین. یادگار فرهنگ آمل. آمل، اداره فرهنگ آمل، ۱۳۲۸.

عنصرالمعالی کیکاووس بن اسکندر. قابوس‌نامه. به اهتمام و تصحیح غلام‌حسین یوسفی. تهران، بنگاه ترجمه و نشر کتاب، ۱۳۴۵.

فرهادی، بهرام. فرهنگ پهلوی. تهران، بنیاد فرهنگ ایران.

فیلد، هنری. مردم شناسی ایران. ترجمه عبدالله فریار. تهران، ابن سینا، ۱۳۴۳.

قریبی، محمد. یادداشت‌های قزوینی. به کوشش ایرج افشار. تهران، علمی، ۱۳۶۳ «چاپ ۳». ۱۰ ج [در ۵ مجلد].

فیصری جلیل، سولاردنی: سروده‌های مازندرانی، به کوشش حسین صمدی، قائم‌شهر، زهره، ۱۳۷۱ [به لهجه مردم نور و کجور].

کسری، احمد، کاروند کسری، مجموعه ۷۸ رساله و گفتار، به کوشش یحیی ذکاء، تهران، کتاب‌های حبیبی: فرانکلین، ۱۳۵۲.

کیا، محمد صادق، واژه‌نامه طبری، تهران، ایران کوده؛ دانشگاه تهران، ۱۳۲۷. [بر پایه نصاب طبری از امیر تیمور قاجار ساروی / امیر مازندرانی و...].

کیا، محمد صادق، واژه‌نامه گرگانی، تهران، دانشگاه تهران، ۱۳۳۰ «چاپ ۲».

کیا، محمد صادق، واژه‌های گویشی در هشت واژه‌نامه فارسی، تهران، فرهنگستان زبان ایران، ۱۳۵۷.

گیلانی، شیخعلی، تاریخ مازندران، تصحیح و... منوچهر ستوده، تهران، بنیاد فرهنگ ایران، ۱۳۵۲.

مبشری، لطف‌الله، آهنگهای محلی، ترانه‌های ساحل دریای مازندران، به تصحیح روح‌الله خالقی، تهران، وزارت فرهنگ، اداره موسیقی، ۱۳۲۳ - ج - (جلد ۱).

مجتهد زاده، پیروز، شهرستان نور، (بررسی جغرافیایی - تاریخ - اقتصادی و اجتماعی)، تهران، بی‌نا، ۱۳۵۲.

مرعشی، احمد، واژه‌نامه گویش گیلکی، با نضمam اصطلاحات و ضرب المثل‌های گیلکی، رشت، طاعتی، ۱۳۶۳.

مرعشی، تیمور، تاریخ خاندان مرعشی، تصحیح منوچهر ستوده، تهران، بنیاد فرهنگ ایران، ۱۳۵۶.

مرعشی، ظهیر الدین، تاریخ طبرستان و رویان و مازندران، به کوشش محمد حسین تسبیحی، با مقدمه محمد جواد مشکور، تهران، شرق، ۱۳۶۱ «چاپ ۲».

مرکز آمار ایران، سرشماری عمومی نفوس و مسکن، آبانماه ۱۳۵۵، استان مازندران، تهران، ۱۳۵۹.

مسعودیه، محمد تقی، مداومت در اصول موسیقی ایران: تجزیه و تحلیل چهارده ترانه محلی ایران، بلوچستان، کردستان، مازندران، تهران، وزارت فرهنگ و هنر، ۱۳۵۳.

مشکور، محمد جواد، فرهنگ هزوارش‌های پهلوی، تهران، بنیاد فرهنگ ایران، ۱۳۴۶.

معین، محمد. فرهنگ فارسی معین. تهران، امیرکبیر، ۱۳۶۰ «چاپ ۴»، ۶ ج.

مقدم، محمد. چند نمونه از متن نوشه‌های فارسی باستان با واژه‌نامه. تهران، ایران کوده، ۱۳۳۷.

منظومه درخت آسوریک. متن پهلوی و ... ماهیار نوابی. تهران، بنیاد فرهنگ ایران، ۱۳۶۴.

مهجوری، اسمعیل. تاریخ مازندران. ساری، بی‌نا، ۱۳۴۲ - ۱۳۴۵، ۲ ج.

مهجوری، اسمعیل. فرهنگ مازندرانی. مثلها - ترانه‌ها، نکات دستوری، واژه‌نامه. زیر نظر حسین مهجوری؛ فضل الله جغروشته. ساری، اداره کل فرهنگ و هنر مازندران، ۱۳۵۶.

مهردادیان، علی. پدیار (جنگل)، به کوشش جهانگیر نصری اشرفی. تهران، خانه سبز، ۱۳۷۶.

میر دیلمی، ضیاء. تاریخ کتول. بی‌جا، بی‌نا، [۱۳۷۳].

نصری اشرفی، جهانگیر. اساس موسیقی سازی و آوازی مازندران. تهران، صدا و سیماهی جمهوری اسلامی ایران. مرکز مطالعات و تحقیقات، ۱۳۷۴.

نصری اشرفی، جهانگیر. موسیقی جنوب البرز. تهران، انجمن موسیقی ایران، ۱۳۷۵.

نصری اشرفی، جهانگیر. موسیقی مازندران. تهران، انجمن موسیقی ایران، ۱۳۷۵.

نصری اشرفی، جهانگیر. موسیقی آیینی و مذهبی دو سوی البرز. تهران، انجمن موسیقی ایران، ۱۳۷۵.

نصری اشرفی، جهانگیر. امیری‌های ننوز. تهران، خانه سبز، ۱۳۷۶.

نصری اشرفی، جهانگیر؛ تقانی، آنه قلیچ. موسیقی ترکمن. تهران، انجمن موسیقی ایران، ۱۳۷۵.

نفیسی، سعید. تاریخ نظم و نثر در ایران و در زبان فارسی. تا پایان قرن دهم هجری. تهران، فروغی، ۱۳۴۴، ۲، ج.

نوشین، جواد. چالوس. تهران، طهوری، ۱۳۵۵ «چاپ ۲».

هدایت، رضا قلی. ریاض العارفین. به کوشش مهرعلی گرگانی. تهران، کتابفروشی محمودی، بی‌نا.

هدایت، رضاقلی. فرهنگ انجمان آرای ناصری. تهران، اسلامیه، بی‌تا [از روی چاپ ۱۲۸۸ ه.ق.].

هرن، پاول؛ هوشمان، هاینریش. اساس اشتراق فارسی. ترجمه و ... جلال خالقی مطلق. تهران، بنیاد فرهنگ ایران، ۱۳۵۶ - ج - (جلد نخست: آ - خ).

همایونفرخ، رکن الدین. سهم ایرانیان در پیدایش و آفرینش خط در جهان. تهران، وزارت فرهنگ و هنر. هیئت امنای کتابخانه‌های عمومی کشور، ۱۳۵۰.

هومند، نصرالله. پژوهشی در زبان تبری (مازندرانی). آمل، کتابسرای طالب آملی، ۱۳۶۹.

هومند، نصرالله. فرهنگ و ادبیات مازندرانی. مجموعه اشعار مازندرانی. آمل، اخوان، ۱۳۶۱.

هومند، نصرالله. گفتاری درباره تقویم مردمان مازندران. آمل، کتابسرای طالب آملی، ۱۳۶۷.

بزدان نژاد، مراد علی. کشته سنتی مازندران. تهران، سازمان تربیت بدنی جمهوری اسلامی. دفتر جهاد تربیت بدنی، ۱۳۶۷.

سینا، جزوی از مینوی خرد. گزارش ابراهیم پور داود. به کوشش بهرام فرهوشی. تهران، انجمن ایرانشناسی؛ ابن سینا، ۱۳۴۰ - ۲، ۱۳۴۰ - ۲ ج.

یشتا. گزارش ابراهیم پورداود. تهران، طهوری، ۱۳۴۷ «چاپ ۲»، ۲ ج.

یوسفی نیا، علی اصغر. لنگا. شهسوار، اداره فرهنگ و هنر شهسوار، ۱۳۵۶.

یوشیج، نیما. مجموعه کامل اشعار نیما یوشیج، فارسی و طبری. گردآوری، نسخه‌برداری و تدوین سیروس طاهیار. تهران، نگاه، ۱۳۷۰.

یوشیج، نیما. نامه‌ها. گردآوری سیروس طاهیار. تهران، دفترهای زمانه، ۱۳۶۸.

نسخه خطی

اشعار طبری بدون ذکر نام شاعر در القانون ابن سينا.
تهران، دانشگاه تهران - ۲۰۳۴: نسخ سده ۷ و ۸ در صفحه عنوان شعرهایی است به طبری و یادداشت مالکی به سال ۱۰۰۴ هق مجموعاً ۱۷۲ گ ۲۷ س. [ف. دانشگاه، ۶۵۵/۸].

اشعار طبری بدون ذکر نام شاعر در موسیقی عبدالقادر غیبی حافظ مراغی.
ترکیه، نور عثمانی - ۳۶۴۴: نستعلیق حافظ مراغی در روز شنبه ۳ صفر ۱۲۲ گ ۲۷ س. * تهران، دانشگاه تهران. فیلم ۴۸۹: از همین نسخه. [ف. فیلمها، ۱/۲۶۱].

ترکیه، نور عثمانی، ۳۶۴۵: نستعلیق حافظ مراغی. پاکنویس شده نسخه قبلی در ۳۴۵ گ. تهران، دانشگاه تهران، فیلم ۴۹۰: از همین نسخه. [ف. فیلمها، ۱/۲۶۱].

این نسخه به کوشش تقی بینش با نام «جامع الاحان» چاپ شده است. علی اشرف صادقی درباره سروده‌های بومی این کتاب، مقاله‌ای نوشته است.

امیر؟ سروده‌ای مازندرانی.
تهران، دانشگاه تهران - ۴۳۵۴: [در جنگ ص ۲۶. جنگ بخش ۱۰ مجموعه است]. نستعلیق اوایل سده ۱۳ (۱۲۹۹ - ۱۲۳۶)، مجموعاً ۱۹۴ گ ۲۲ س. [ف. دانشگاه، ۱۳/۳۱۱].

در این جنگ سروده‌ای از «امیر» ناشناخته آمده است، شاید همان امیر علی طبرستانی (سده ۸ هق) باشد. یاد آور می‌شود در همین برگ یک سروده‌گیلکی از خان احمد خان گیلانی نیز آمده است، که تاکنون شناسانده نشده است!

امیر علی طبرستانی. سه سروده مازندرانی.
تهران، دانشگاه تهران - ۷۳۸۷: [در جنگ ص ۴۹۴، ۳ رباعی] نستعلیق و نسخ اوایل سده ۱۲. مجموعاً ۴۳۳ گ ۲۰ تا ۳۰ س. [ف. دانشگاه، ۱۶/۵۳۵].

از آنجاکه گردآورنده مجموعه، آقا محمد هادی فرزند محمد صالح مازندرانی در سده ۱۱ هق می‌زیست و در نسخه نیز چند تاریخ از جمله ۹ محرم ۱۰۸۶ آمده است، بنابراین تاریخ سده ۱۲ خطای نماید. یاد آور می‌شود که هر سه رباعی را در «کنزالاسرار» به نام امیر پازواری آورده‌اند. اگر این سروده‌ها از «امیر پازواری» شود زکو / خود زکو، دُرن و محمد شفیع مازندرانی است، پس چگونه است که محمد هادی، که خود و خاندانش از بزرگان علم و ادب مازندران بوده‌اند، از امیر پازواری یاد نکرد. با آنکه آورده‌اند که امیر پازواری به روزگار صفویه، یعنی همان روزگار، می‌زیست.

ترجمه قرآن به زبان تبری. تهران - ملک متن اصلی عربی - برگدان به تبری لهجه مناطق غرب مازندران.

ترجمه مقامات حیری به زبان تبری.

تهران، ملک - ۲۴۸۷: نسخ و نستعلیق سده ۹ در ۲۸۹ گ ۸ س متن عربی و ۸ سطر ترجمه تبری. [ف. ملک، ۷۲۲/۱]. صادق کیا در واژه‌نامه طبری، ص ۱۳ و مقاله‌ای درباره همین نسخه به خط ازمان نگارش آن را تزدیک سال ۶۰ هق گمان برده است. در عین حال عکسی از این نسخه در دست است. این نسخه با سه خط و در سه روزگار، تا سده ۱۳ هق نگاشته شده است. چنین می‌نماید که متن و ترجمه نخستین به خط یکی از مردم رویان پیشین، غرب مازندران، است، واژه‌های آمده نیز بر پایه زبان مردم منطقه یاد شده است. پس از آن در گذر روزگار دو تن بر متن و ترجمه یادداشت‌ها و پانوشت‌های آورده‌اند.

چند نامه مازندرانی.

قائمشهر، مرکز پژوهش‌های فرهنگی مازندران. نامه‌هایی است به خط چند تن به گویش بابلی. این نامه‌ها در پایانی قاجاریه و اوایل حکومت پهلوی اول نوشته شده است.

مقاله، نوشتہ

آذری دمیرچی، علاءالدین. «گالشها و تقسیم کار». *تا طلوع، ا، ش ۱ (مرداد ۱۳۵۷): ۲۷ - ۴۴.* [پیشتر در «سخنرانی‌های محققان...» چاپ شده بود].

آزمون، ابوالفضل. «ترانه‌های مازندرانی». *پیام نوین، ۴، ش ۶ (اسفند ۱۳۴۰): ۶۲ - ۶۳.*

بصاری، طلعت. «امیر پازواری». *نشریه‌دانشکده‌ادبیات و علوم انسانی تبریز، ۲۸، ش ۱۸ (تابستان ۱۳۵۵): ۱۵۷ - ۲۰۸.*

بصاری، طلعت. «ترانه‌های مازندرانی». *سخن، ۱۰ (۱۳۳۸): ۹۸۶.*

بالای،?. «کتیگ گری». [یک قصه مازندرانی]. *سخن، ۳ (۱۳۲۵): ۳۴۶ - ۳۴۴.*

بلوکباشی، علی. «یادداشتی درباره گاهشماری و چند جشن در مازندران». *پیام نوین، ۸، ش ۷ (دی ۱۳۴۵): ۸۸ - ۸۴.*

پاینده، محمود. «آیین نوروز در آغوز کله تنکابن». *چیستا، ۴، ش ۱۰ (خرداد ۱۳۶۶): ۷۳۷ - ۷۳۴.*

پورکریم، هوشنگ. «دهکده سما» [مونوگرافی]. *هنر و مردم، ۸، ش ۹۵ (شهریور ۱۳۴۹): ۳۱ - ۴۱ و ش ۹۸ (آذر): ۵۶ - ۴۵*

پورکریم، هوشنگ. «مراسم عید نوروز و جشن‌های باستانی در یکی از دهکده‌های مازندران». [کجور]. *هنر و مردم، ۶، ش ۶۶ (فروردین ۱۳۴۷): ۱۹ - ۲۷.*

پیشنهاد،?. «ترانه بابلی». *سخن. (۱۳۳۶): ۹۶۰.*

تجلیل، جلیل. «بررسی و نقدی در تاریخ طبرستان». *نشریه‌دانشکده‌ادبیات و علوم انسانی تبریز، ۲۲، ش ۹۴ (تابستان ۱۳۶۹): ۱۶۸ - ۱۸۵.*

«ترانه عامیانه مریم بانو». *موسیقی، ۳، ش ۴۶ (خرداد ۱۳۳۹): ۵ - ۶.*

«ترانه‌های ساروی». [سه شعر]. *صفد، ۱ (فروردین ۱۳۳۷): ۴۵۷.*

«ترانه‌های عامیانه در معرض نابودی». [سه ترانه مازندرانی]. *موزیک ایران، ۶، ش ۱ (خرداد ۱۳۳۶): ۱۰ - ۱۱.*

«ترانه‌های مازندرانی». صدف، ۱ (آبان ۱۳۲۶): ۱۱۶ - ۱۱۷.

«ترانه‌های محلی دو تار». موسیقی، ۳، ش ۴۳ (اردیبهشت ۱۳۳۹): ۶ - ۷.

شفقی، رضا. «دو ترانه سواد کوهی». صدف، ۱ (دی ۱۳۳۶): ۲۸۴.

ثمره، بدالله، «تحلیل ساختاری فعل در گویش گیلکی کلاردشت». مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران، ۲۵، ش ۱ - ۴ (پاییز ۱۳۶۷): ۱۶۹ - ۱۸۷.

جنایان، شاهرخ. «یک ترانه مازندرانی». [سه شعر]. سخن، ۱۵ (۱۳۴۳): ۴۳۴.

جنایان، شاهرخ؛ گل باباپور، محمد کاظم. «ترانه‌هایی از مازندران». [هفت شعر] سخن، ۱۶ (۱۳۴۴): ۸۲ - ۸۳.

جوادیان‌کوتایی، محمود. «ادبیات شفاهی مازندران. ۱- ترانه‌ها». در قلمرو مازندران، ج ۱ (بهار ۱۳۷۰): ۱۵۰ - ۲۰۰.

خانلری، پرویز ناتل. «امیری (دوبیتی‌های طبری)». سخن، ۱ (۱۳۲۲): ۷۰ - ۷۱ و ۲۱۴ - ۲۱۶ و ۲ (۱۳۲۲): ۱۲۲ و ۱۰ (۱۳۳۸): ۳۵۶ - ۳۵۷ و ۱۷۵.

خاوری نژاد، علی. «نغمه‌های بومی (مازندران)». موزیک ایران، ۱۰ ش ۵ (کهرب ۱۳۴۰): ۲۱ - ۲۲ و ش ۶ (آبان): ۱۹ - ۲۰ و ش ۷ (آذر): ۱۵، ۲۰ و ش ۹ (بهمن) ۱۹ و ش ۱۰ (اسفند): ۱۹ و ش ۱۱ (فروردین ۱۳۴۱): ۱۰ - ۱۱ و ش ۶ (۱۳۴۱): ۱۵ - ۱۷.

خدایپرست، علی‌اکبر. «امیر پازواری و شعرهایش». کتاب فصل، ش ۲ و ۳ (بهار و تابستان ۱۳۵۹): ۳۳ - ۳۹.

خزائلی، محمد رضا. «امثال و حکم مازندرانی». سالنامه فرهنگ استان دوم (۱۳۳۷): ۱۱۳ - ۱۲۰.

خزائلی، محمد رضا. «نگاهی به خصوصیات شعر و ادب مازندرانی». نشریه فرهنگ‌ساری (خرداد ۱۳۳۹): ۲۹ - ۳۳.

دانای علمی، جهانگیر. «مراسم آفتاب خواهی و باران خواهی در تنکابن». گیلهوا، ۲، ش ۱۶ و ۱۷ (دی و بهمن ۱۳۷۲): ۳۴.

«دو ترانه محلی (از مازندران)». موسیقی، ۲، ش ۴ (مهر ۱۳۲۹): ۱۸.

رضازاده ملک، رحیم. «یادداشت‌های درباره گاهشماری سنتی ساحل نشینان کرانه‌های جنوبی دریای خزر». نقد و تحقیق، دفتر ۳ (۱۳۵۶): ۵۹ - ۹۱.

روکرت، فردریش. «ادبیات مازندرانی و تالشی». [به همراه ترجمه آلمانی]. کاوه، ۹، ش ۳۷ (مهر ۱۳۵۰): ۲۰۹ - ۲۱۱.

ستوده، منوچهر. «لهجه علی آبادی فریم». فرهنگ ایران زمین، ۱۰ (۱۳۴۱): ۳۴۶ - ۴۷۷.

سجادیه، محمدعلی. «وازگان مانند انگلیسی و پتویی». [تپوری]. فروهر، ۲۳، ش ۹ (آذر و دی ۱۳۶۷): ۳۶ - ۳۷.

سجادیه، محمدعلی؛ محضری، ضیاء بخش؛ و فرح آملی. «مازندران، شاداب و سرسبز، گهواره تمدن جهان و مهد توسعه خط و فرهنگ». دانستنیها، ۹، ش ۲۰۴ (اردیبهشت ۱۳۶۷): ۳۸ - ۳۹.

شکری، گیتی. «مازندرانی». [نقد و بررسی کتاب به همین نام به زبان آلمانی چاپ ژاپن]. فرهنگ، ج ۱۳ (زمستان ۱۳۷۱): ۲۶۳ - ۲۷۳.

شکری، گیتی. «آداب سارویان». پژوهشنامه مؤسسه آسیایی، ۴، ش ۱ (بهار ۱۳۵۷): ۲۳ - ۳۵.

شکری، گیتی. «ساخت فعل در گویش مازندرانی ساری». فرهنگ، ج ۶ (۲۱۷ - ۲۳۱).

صادقی، علی اشرف. «سه اثر درباره لهجه مازندرانی». [نقد سه کتاب از نجفزاده بارفروش، علی اصغر جهانگیری، نصرالله هومند]. مجله زبانشناسی، ۷، ش ۲ (پاییز و زمستان ۱۳۶۹): ۶۳ - ۷۱.

صدیق، مصطفی. «نظری به لهجه مازندرانی». هنر و مردم، ش ۱۴۳ (آبان ۱۳۵۲): ۶۱ - ۶۳.

صمدی، حسین. «نگاهی به کتاب ترانه‌های شمال». [نقد کتابی از عبدالی، در این کتاب ۳۸ ترانه از منطقه قائمشهر به خط آمده است]. ایرانشناسی، ۱، ش ۳ و ۴ (اسفند ۱۳۷۰، فروردین ۱۳۷۱): ۵۰ - ۵۷.

صمدی، حسین. «نمونه‌هایی از واژه‌های همانند در زبان مردم گیلان و مازندران». گیلان‌نامه، ج ۳ (۱۳۷۱): ۱۲۷ - ۱۴۴.

صمدی، حسین. «واژه‌های مازندرانی در فرهنگ انجمن آرای ناصری و آندراج». گیلان‌زمین، ۱، ش ۱ (تابستان ۱۳۷۳): ۵۹ - ۶۳.

طبری، احسان. «سه وایی» [سرودهای از او به گویش سوادکوهی]. ماهنامه مردم، ۵، ش ۲ (مرداد ۱۳۲۷): ۶۶ - ۶۷.

عابدیان، ابوالقاسم. «نیما یوشیج: من شاعر زبان تاتی هستم». گلهوا، ش ۶ و ۷ (آذر و دی ۱۳۷۱): ۳۶، ۷ - ۶.

- عمادی، عبدالرحمن. «دوبیتی دیلمی - طبری قابو سنامه و یازده مثل دیلمی». فرخنده پیام. مجموعه مقالاتی از دانشگاه مشهد (۱۳۵۹): ۲۶۴ - ۲۷۹.
- عیسی پور، عزیز. «ضرب المثل هایی از تنکابن». [۱۴ ضرب المثل]. گیلهوا، ۱، ش ۱۰ (فروردين ۱۳۷۲): ۲۵.
- فخرایی، ابراهیم. «ادبیات طبری». فروغ، ۱، ش ۹ - ۱۰ (شهریور - مهر ۱۳۰۷): ۲۵۵ - ۲۵۶.
- کبیری، غلامرضا. «مختصری در باب دستور گویش مازندرانی». سالنامه فرهنگ استان دوم (۱۳۳۷): ۱۴۵ - ۱۶۲.
- کلباسی، ایران. «تنوع لهجه‌ها در گویش گیلکی». [بررسی زبانشناسی شش منطقه مازندران و گیلان بر پایه‌ای نادرست]. مجله دانشکده‌ادبیات و علوم انسانی دانشگاه مشهد، ۲۵، ش ۴ (زمستان ۱۳۷۱): ۹۳۴ - ۹۷۶.
- کیا، محمد صادق. «ترجمه‌ای از مقامات حریری به زبان طبری». [معرفی نسخه موجود در کتابخانه ملی] آموزش و پژوهش، ۱۴ (۱۳۲۳): ۴۷۷ - ۴۷۸.
- کیا، محمد صادق. «چند واژه از تاریخ طبرستان». سخن، ۱، ش ۳ (مرداد ۱۳۲۲): ۱۳۵ - ۱۳۶ و ش ۶ (آبان): ۳۴۶ - ۳۴۴ و ش ۷ و ۸ (بهمن و اسفند): ۴۴ - ۴۲۱ و ش ۹ و ۱۰ (خرداد و تیر ۱۳۲۳): ۵۱۴.
- گودرزی، فرامرز. «شرحی پیرامون خواهر طالب آملی (ستی النساء)». هنر و مردم، ۱۵، ش ۱۶۲ (فروردين ۱۳۵۵): ۴۶ - ۵۹. [درباره زندگی طالب آملی و سروده طالبا].
- «گویش مازندرانی و غنای آن». فرهیخته، ش ۲ (مرداد ۱۳۵۷): ۱۰، ۱۶.
- مبشری، لطف الله. «آهنگ امیری مازندرانی». موسیقی، ۳، ش ۱۷ (دی ۱۳۳۶): ۷۱ - ۷۷.
- مجیدزاده، محسن (م.م.روجایا). «ترانه‌های مازندرانی». کاوه، ۹، ش ۳۹ (بهمن ۱۳۵۰): ۷۴۸ - ۷۵۱.
- مجیدزاده، محسن (م.م.روجایا). «چیستان و لغز در مازندران». [۱۹ چیستان و لغز]. کاوه، ۱۰، ش ۴۳ (مهر ۱۳۵۱): ۳۷۸ - ۳۷۹ و ۱۱، ش ۴۵ (فروردين ۱۳۵۲): XXIV - XXV.
- مجیدزاده، محسن (م.م.روجایا). «خرافات در مازندران. در مورد باران». کاوه، ۱۰، ش ۴۰ (فروردين ۱۳۵۱): ۱۹۳ - ۱۹۷.
- مجیدزاده، محسن (م.م.روجایا). «کشتی لوچولاتی LUCU در مازندران». کاوه، ۱۰، ش ۴۱ - ۴۲ (مرداد ۱۳۵۰): ۱۹۷ - ۱۹۳.

- مجیدزاده، محسن (م.م. روجا). «مثلهای مازندرانی». کاوه، ۹، ش ۳۸ (آذر ۱۳۵۰): ۶۶۶-۶۶۸.
- محقق، مهدی. «بادداشت‌هایی درباره مرزبان نامه». فرهنگ ایران زمین، ۸، ۳۷ (۱۳۳۹): ۷۱ - ۱۸۱.
- معافی، محمدنی. «ضرب المثل‌های گالش». [منطقه تنکابن]. تنکا، کتاب ۱ (پاییز ۱۳۷۲): ۱۷۵ - ۱۸۱.
- منصور، عباس. «نظری به ادبیات شفاهی، فولکلور، ترانه‌های عامیانه مردم مازندران». تلاش، ۱۱، ش ۶۵ (دی ۱۳۵۵): ۴۴ - ۴۵.
- میرشکرایی، محمد. «بندبازی در گیلان و مازندران». مجموعه مقالات مردم‌شناسی، دفتر اول (۱۳۶۲): ۱۰۷-۱۳۶.
- نصری اشرفی، جهانگیر. «نگاهی به تاریخ سرنا». آهنگ، ش ۲ (اسفند ۱۳۷۴).
- نصری اشرفی، جهانگیر. «آشنازی با موسیقی مازندران». به کوشش بهاره مقدسی سروش. ش ۸۷۱ (فروردین ۱۳۷۵).
- نیکویه، محمود. «عناصر زندگی شمال در شعر نیما». کلک، ش ۱ (دی ۱۳۶۹): ۴۳ - ۵۵.
- هومند، نصرالله. «بومی سرود: ۷ - رضا خواتی». [نگاهی به زندگی و سرودهای منسوب به خراتی از شاعران تبری سرای سده ۱۲ - ۱۳ هق]. شعر، ۱، ش ۸ (دی ۱۳۷۲): ۶۶ - ۶۸.
- ### پایان نامه‌ها
- سهراب، نسرین. مونوگرافی شهرشاهی. تهران. دانشگاه تهران. دانشکده ادبیات و علوم انسانی. رشته علوم اجتماعی ۵ - ۱۳۴۴. (پایان نامه لیسانس).
- قربانی، حسین. گونه‌های شعر طبری. تهران. دانشگاه آزاد ۱۳۷۵ - پایان نامه کارشناسی ارشد.
- لطفی لاریجانی، محترم. شعرای مازندران از سده سوم تا پنجم هجری. تهران. دانشکده ادبیات و علوم انسانی، ۹ - ۱۳۱۸. (پایان نامه لیسانس).
- آذری، فاطمه. نوروزخوانی‌های مازندران. مازندران، دانشگاه ورامین. ۱۳۷۵. (پایان نامه کارشناسی).
- آقاجانیان میری، عسگری. ترانه و تصنیف سرایی در ادبیات عامیانه ایران. بخش دوم، مازندران، دانشگاه تهران. ۱۳۷۰. (پایان نامه کارشناسی ارشد). ■

ضمایم:

نقشه مناطق گویشی

نمونه فیش‌ها

تبارستان
www.tabarestan.info

تَابَرَستان
www.tabarestan.info

کد شهرستان: ۲
شماره: ۳۲۶۴
تاریخ: ۱۳۷۰/۵/۲

فرهنگسرای مازندران
واحد گردآوری
«برگه واژگان پایه»

فونتیک واژه: *āsiyo*

اصل واژه: آسیبو

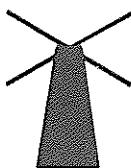
نام گویش ور	سال تولد	جنس	محل تولد	محل زندگی
زبیده میلادی	۱۲۹۰	زن	بuousbor (گرجی محله)	بuousbor (گرجی محله)

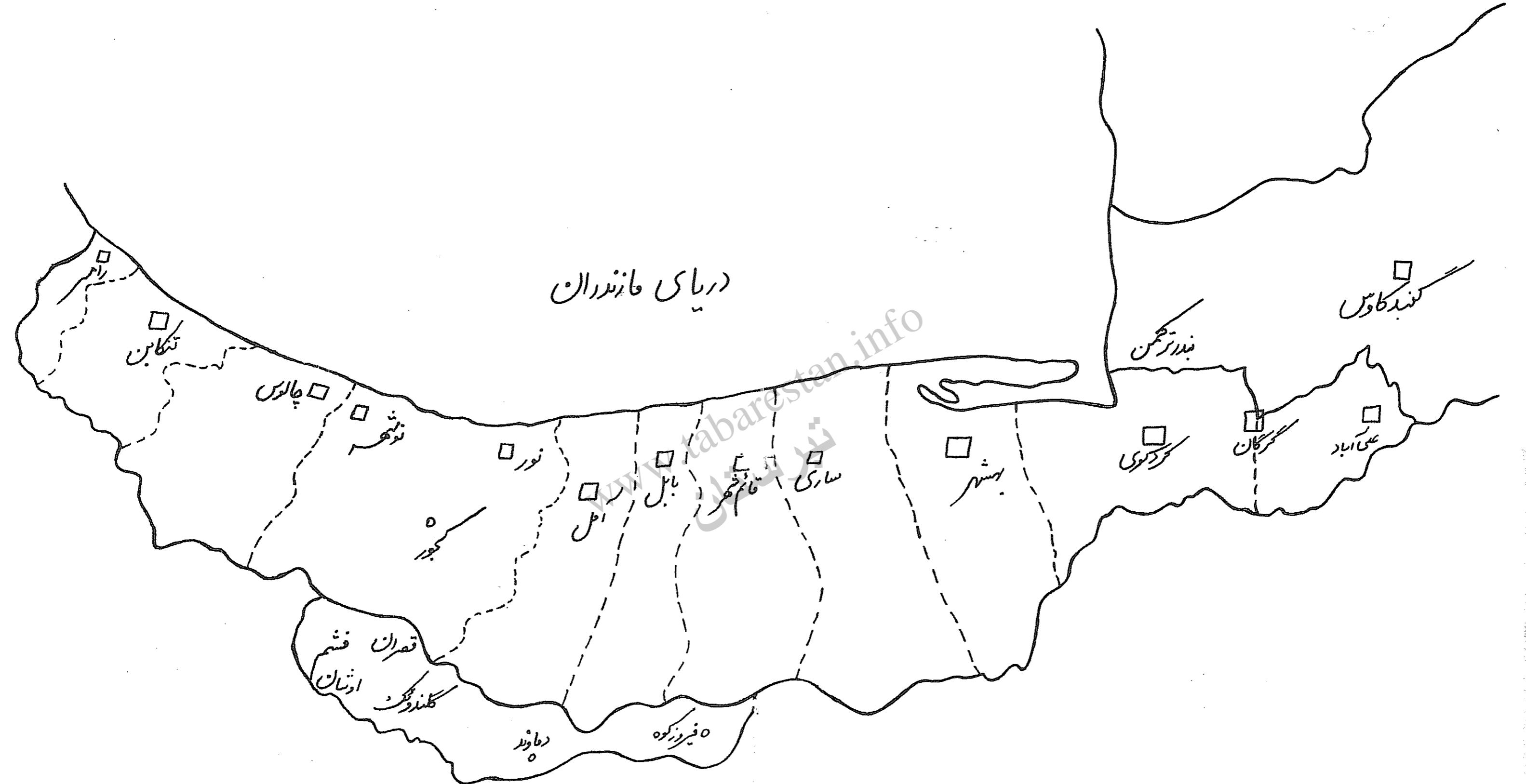
مفهوم و تصویر واژه در پشت برگه ثبت شود.
گردآورنده: علی مهدیان

واژه: آسیبو

مفهوم واژه: آسیاب

تصویر واژه:

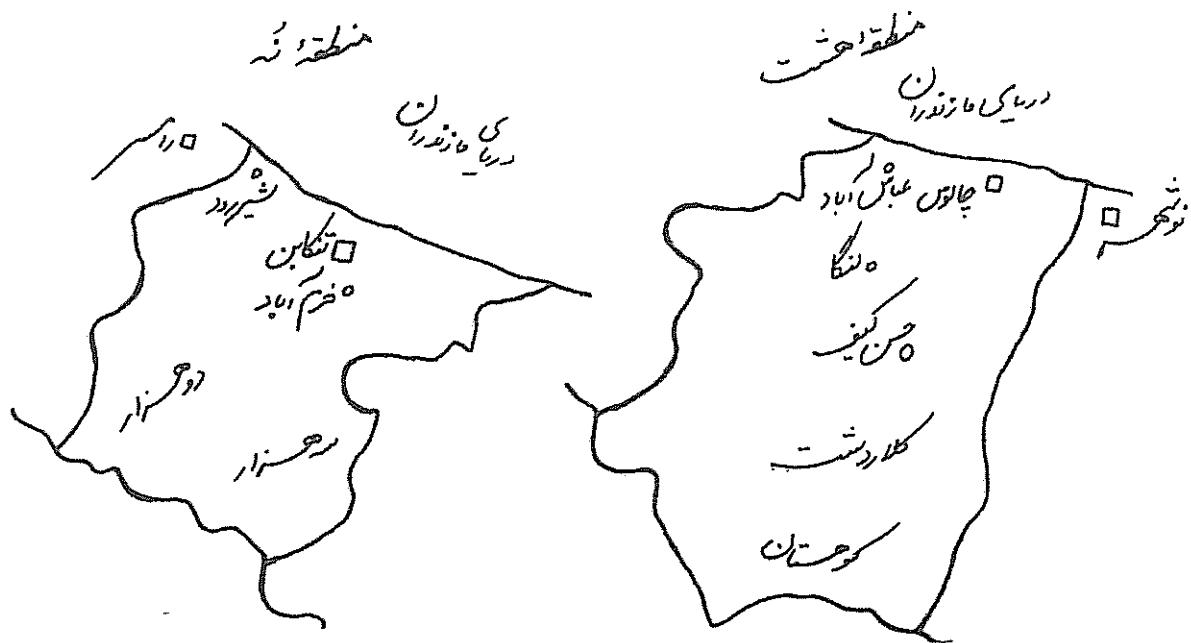
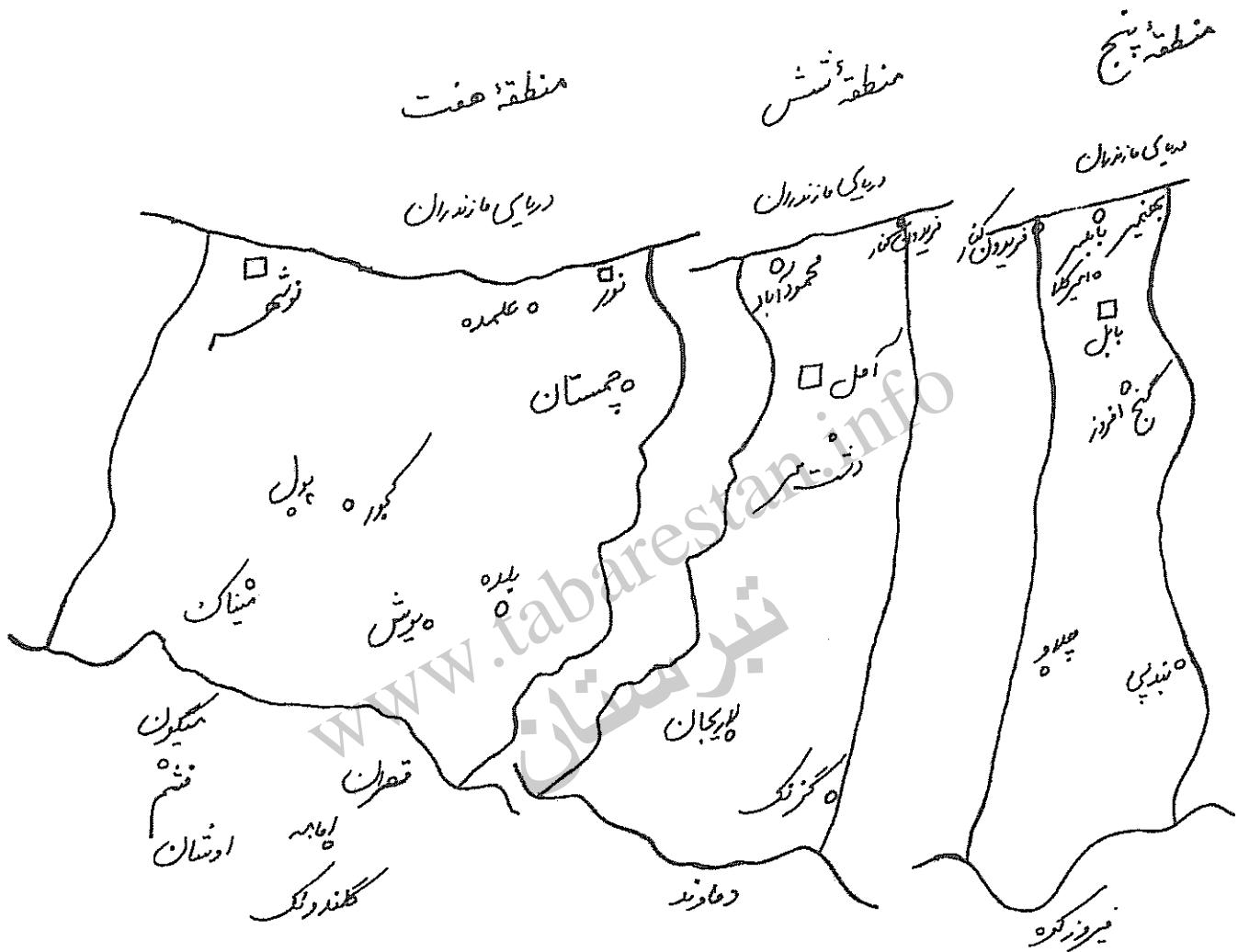

نقشهٔ تفکیکی مناطق گویشی

نقشہ تفکیکی مناطق گویشی

فیش مربوط به واژگان

فرهنگسرای مازندران - مرکز پژوهش، گردآوری، آموزش و نشر آثار فولکلوریک استان مازندران

شماره	واژه پایه	گردکوی	بهشهر (جهار دانکه)	ساری (دودانکه)	قانشور (سوداگره)	بابل (بندپی و ...)	آمل (مناطق کوهستانی)	نور و گجر و نوشور	عباس آباد	نتکابن	علی آبادگان	ریشه بهلوی	مفهوم واژه	
۱	آسن	آسن	آسن	آسن	آسن	آسن	آسن	آسن	آسن	آسن	آسن	آسن	آسن	آسیاب

Tabari Comprehensive Dictionary

تاباری، موسیقی

Supervisors:

Jahangir Nasri Ashrafi
Hossein Samadi Duki

By Group of Researchers

K.MADDAH

K.GHAEMI

A.A.YUSEFINIA

H.D.DARZI

M.H.SHAKOORI

A.AGHAJANIAN

J.N.ASHRAFI

H.SAMADI

A.VAEZI

N.YADOLLAHI

J.GHAEMI

F.SABER

N.PAZOKI

Vol. 1
A - B

